

Vica kulturális élete

A vicai emberek életrendjében is megkülönböztetett helyet foglaltak el az ünnepek. A néphagyomány, népi kultúra és a keresztény kultúra szervesen egészítette ki egymást, noha mindkettő más töről fakad, mégis közös vonás bennük a hit és a hagyomány átörökítő ösztöne, igénye és tisztelete. Az év első és utolsó napja és közte számos alkalom, esemény évről évre visszatérően maradandó élményt nyújtott őseinknek és a mi nemzedékünknek, akik a hagyományba beleszülettünk és velük, általuk éltünk e folyamatban. Közülük a legjelentősebbeket vesszük sorra.

Újévkor és vízkeresztkor (január 6-án) fiúgyerekek jártak köszönteni. Vallásos énekeket, alkalomhoz illő dalokat és népi énekeket kántáltak.

A farsang vízkeresztkor kezdődik. Mulatságot a farsang alatt ritkán tartottak, de húshagyókedden mindig megtelt a kocsmá. A legények csoportokba verődtek és úgy hívták faluhosszat a lányokat a mulatságba. Azok csatlakoztak a baráti körhöz, mind nagyobb lett a társaság és együtt foglaltak helyet a kocsmái asztaloknál. A 20-30 fős legény-lány csoportok közösen rendeltek italt (fánkot is vittek magukkal) és a nótázás tánc közben kerültek kapcsolatba a többi csoporttal. Az idősebbek később csatlakoztak egyenként a mulatság résztvevőikhez, a kocsmá külön szegletében ültek asztalhoz asszonyaikkal, esetleg leányaikkal, akiket nem a legények hívtak. A zenét az 1920-as évektől cigányzenekar szolgáltatta, korábban citera és dudazenére táncoltak. A górékatának nevezett népi játék még a század elején szintén közismert népszokás volt. Egy kocsi kerékről és arra erősített rúdból tákolták össze azt a szekeret, amit, ha húztak, körforgást végezve a ráerősített fiú és lány bábú, mintha táncot járna, forgott körbe. A pártában maradt lányok, öreglányok bosszantására egy fatuskót húztak végig az úton, csúfolódó nótával igyekeztek megszégyeníteni a válogatós lányokat.

A húszas évek derekáig ismert és kedvelt népszokás volt a falunkban a Balázsjárás, február 3-án. A 13-14 éves fiúgyerekek éneke több változatban, töredékesen maradt meg az emlékezetben. A torokgyíktól való félelem miatt a legendás Balázs püspökhöz esedeztek gyógyításért elődeink. A dramatikus játék szereplői a fehérruhás, süveges püspök pástorbotjával és tanítványai. Az iskolába hívás motívuma is szerepel a népszokásban. Az ajándékgyűjtő gyerekek a köszöntésért kapott szalonnát és kolbászt zsákba rakták és később egymás közt elosztották. Ugyanezen a napon reggel a templomban Balázsáldás volt és mai is van, a pap kétágú gyertyát tart az emberek torka elé és közben imádságot mond.

A húsvét vallásos szertartásai és a világi eseményei mély nyomokat hagytak az emberekben. A húsvéti ünnepkör virágvasárnapkal kezdődik és fehérvasárnapkal zárul. A nagyhét az

ünnepvárást jelentette. Nagycsütörtökön este "Rómába mentek a harangok" és a csörgető gyerekek talicskáinak kepelése jelezte faluszerte az ünnepet. A nagyszombati tűzszentelés után a húst, tojást, kalácsot is megszentelték, amit aznap este és másnap reggel fogyasztott a család. A tojás a termékenység jelképe, megfestve ajándék-és játéktárgy. a füstölt lapocka, sódar csontját szintén az eresz alá dugták vagy a padlás gerendájára helyezték el, hogy a hit szerint védelmet nyújtson. A húsvéthétfői locsolást a vidámság és a pajkosság jellemezte.

A tavaszi ünnepkör egyik legnagyobb ünnepe volt a pünkösd. A néphagyományban a 20-as, 30-as évekig élt a pünkösdkirályné járás szokása. Négy fehérbe öltözött leány egy kasmírkendő négy sarkát botocsára erősítve "umbellát" tartott a kiskirályné fölé. Házanként járva dalt énekeltek.

A falusi ember a nyarat kemény munkával töltötte. Eközben július végén Anna napkor tartják a vicaiak a búcsút. A templom védőszentje Szent Anna, Mária anyja. Az ünnepi misén az őslakosokon kívül sok az idegen és a rokon, a vendégeskedés már reggel kezdetét veszi. A templom mellett a cheslegények eltáncolták a karéjt és a céhslányokkal együtt indultak a kocsmaudvarra.

Vicán nyári és őszi néphagyományról nincs tudomásunk.

Az 1990-es évektől kezdődően minden évben hagyománnyá vált a falunap megszervezése, melyre a község apraja-nagyja összesereglik.

December-6-át megelőző este volt a Mikulás-járás.

Luca nap, december 13. Hajdanán legénykéek szalmával a hónuk alatt házaltak ezen a napon. (A mai időkben utánfutóra felgörgötött szalmabálát szórnak szét az éj leple alatt a házak előtt, nem csak legények, hanem már nős férfiak is.)

A karácsony máig a legnagyobb ünnepünk. A szenteste a család meghittségével és az éjféli mise élményével hat a békére, szeretetre vágyó emberek körében. December 24-én délután köszönteni jártak a gyerekek, szinte valamennyien. Közben a szülők felöltöztették a fenyőfát, amit Vicán ma is karácsonyfának neveznek. A helyi fúvószenekar halk utcai zenélése szintén kellemes karácsonyi hangulatot teremtett.

A szilveszteri hálaadás után a faluban általában mulatságot rendeztek, így búcsúztatták vidáman az óévet.

Forrás: Horváth Győző: Szülőfalunk, Vica című könyve.